

# מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין

יד.

עין משפט  
נר מצוה

**גב' מלצין לו.** לקורה צנינה ממנה צניטו צניטוע מלא אצבע  
מכאן וכנגדו מכאן ומשום אומה לקורה. מלצין לשון צניטו: ומעמיד  
קורה. אם הניחה על גבי יתדות אין צריכין שיהו צריכין לקבל  
קורה ואריח אלף לקבל קורה לצד דהא לא היצי אריח עלה וצקורה

**ובלבד** שלא תהא עליונה למעלה מעשרים. צ"ל היסן (סוכה כג).  
פריך מהכא למאן דלאמר כל היכא דלית ביה טפח לא  
אמרין חצות רמי ושמי תריץ הכי ובלבד שלא תהא עליונה למעלה  
מכ' אלף בתוך כ' ומתמונה סמוכה לה צפחות משלשה וקשה דלדפריך  
מר' יוסי בר' ר' יהודה לסייעין מרצנן

**גב' טפח טפח** ומחצה בעי כיון דרחב  
לקבל טפח אידיך חצי טפח מלבין ליה  
בטינא משהו מהאי גיסא ומשהו מהאי גיסא  
וקיימא אמר רבה בר רב הונא קורה שאמרו  
צריכה שתהא בריאה כדי לקבל אריח  
מעמיד קורה אינן צריכין שיהיו בריאין כדי  
לקבל קורה ואריח רוב חסדא אמר אחד זה  
ואחד זה צריכין שיהיו בריאין כדי לקבל קורה  
ואריח אמר רב ששת י הניח קורה על גבי  
שלושה קורה אין כאן מחיצה אין כאן קורה  
אין כאן דהא מיכסיא מחיצה אין כאן דהויא  
לה מחיצה שהגדיים בוקעין בה <sup>6</sup> ת"ר קורה  
היוצאה מכותל זה ואינה נוגעת בכותל זה  
וכן שתי קורות אחת יוצאה מכותל זה ואחת  
יוצאה מכותל זה ואינן נוגעות זו בזו <sup>7</sup> פחות  
משלושה אין צריך להביא קורה אחרת  
שלושה צריך להביא קורה אחרת <sup>8</sup> רבן  
שמעון בן גמליאל אומר פחות מד' אין צריך  
להביא קורה אחרת ארבע <sup>9</sup> צריך להביא קורה  
אחרת <sup>10</sup> וכן ב' קורות המתאימות לא בזו כדי  
לקבל אריח ולא בזו כדי לקבל אריח אם  
מקבלות אריח לרחבו טפח אין צריך להביא  
קורה אחרת ואם לאו צריך להביא קורה אחרת  
רשב"ג אומר אם מקבלת אריח לארכו  
שלושה אין צריך להביא קורה אחרת ואם  
לאו צריך להביא קורה אחרת היו אחת למעלה  
ואחת למטה ר' יוסי בר' יהודה אומר ר' רואין  
את העליונה כאילו היא למטה ואת התחתונה  
כאילו היא למעלה ובלבד שלא תהא עליונה  
למעלה מכ' אמה ותחתונה למטה מעשרה  
אמר אביי ר' יוסי בר' יהודה סבר לה כאבונה  
בחדא ופליגי עליה בחדא סבר לה כאבונה בחדא  
דאית ליה רואין ופליגי עליה בחדא דאילו ר'  
יהודה סבר בתוך כ' אין למעלה מכ' ר': ר'  
יהודה אומר רחבה אע"פ שאינה בריאה:  
מתני ליה בר' יהודה לחייא בר רב קמיה דרב  
רחבה אע"פ שאינה בריאה א"ל אתנייה

**הגהות הב"ח**  
(א) גב' מעשה שפת סוס  
פתי: (ב) רש"י ד"ה  
לדית ליה רואין כחצה  
לדמר כח' ויתבט נמי  
נחמק: (ג) תוס' ד"ה  
אמנייה וכו' מהפך הוא  
ליה לאוסקין אביבן  
מליתיהו ולמנר  
אמנייה:

**רבינו חננאל**  
כיון שנתפרש במשנה כי  
שיעור קורה כדי לקבל  
אריח שהיא חצי לבינה  
של שלשה טפחים, מוצא  
האריח טפח ומחצה,  
למה שנינו דיה לקורה  
טפח, וטפח ומחצה ביה  
כשיעור אריח. ומשנתיב כי  
משיעור האריח על הקורה  
מערף אצבע בגודל  
מינן וכמותו מצד אחד  
ממלאהו בטיט ועומד. פי  
בריאה (ו) חזקיהו, ואמר רב  
חסדא אחד הקורה אחד  
מעמיד קורה כנגדו כחצי  
המבוי, צריכין להיות  
למה שנינו דיה לקורה  
טפח, ואם אותו הריח ג'  
פחות מג' טפחים לבידו  
דמי וא"צ קורה אחרת.  
אלא אם אותו הריח ג'  
טפחים, צריך קורה אחת  
למלאות הריח ההוא, רבן  
שמעון בן גמליאל אומר  
ד' טפחים צריך להביא  
קורה אחת, פחות מד'  
טפחים אין צריך, וסביר  
כל פחות מד' טפחים  
לבידו דמי, ולכן שתי  
קורות דקות ומבוקע על  
גבי המבוי שאין אחת מהן  
בריאה לקבל אריח לארכו  
שלושה טפחים אין צריך  
להביא קורה אחרת כו'. היו, שתי קורות, אחת למעלה ואחת למטה ממנה ואין אחת מהן בריאה לקבל אריח, ר' יוסי  
אומר רואין את העליונה כאילו היא למטה, פי' בחטב רמי. ורואין את התחתונה כאילו היא למעלה, פי' אמרין גוד אסיק  
מחויצתא. ובלבד שלא תהא העליונה למעלה מעשרים אמה, שיצאה מתורת פתחו של היכל, ולא תהיה עוד התחתונה  
למטה מעשרה טפחים שיצאת מתורת מחיצה. אמר אביי ר' יוסי סבר לה כר' יהודי אבוב בחדא דאית ליה רואין, פי'  
צמיגין (ז) שרואין בתוך. ופליגי על אבוב בחדא, דאילו לר' יהודי אפילו הקורה אם היא נתונה למעלה מעשרים מכשור, ר' יהודי א"ר רחבה אע"פ שאינה בריאה. ואמר רבנן (א) לא היא אלא כעין בריאה אלא אם רחבה הקורה ד' טפחים אינה צריכה  
בריאה. היתה של קש או של קנים. מהו דתימא רואין אותה כאילו היא של קש אמין וחוק שהוא מינו אמרין, אבל ברב שאינו מינו לא, קמ"ל רואין אותה כאילו היא של מכות. עוקמה כו'. וזר דאמר הקורה במבוי ועקמומיתה חזן למבוי,  
היא בתוך (כ) ועקמומיתה למעלה מכ' טפחים, רואין כל שאילו תנטל עקמומיתה ואין בין זה לזה שלשה אין צריך להביא  
יש בו רחב טפח. מנא לן א"ר יוחנן דאמר קרא יעש את הים מוצק עשר באמה משפתו אל שפתו עגול סביב והמש באמה קומתו וקו שלשים באמה  
שנמצא הים עשר אמות ועוד. ופירק מגואי חשיב, פי' רוחב חלל הים עשר באמה וכן מידת היקף סביבותיו במפנים הוא מחשב שנמצא ברחב עשרה ליהיקף. איבעית אימא שפתו דר' היה כמין שפת כוס פרח שישן, וכיון דהוא משוה לא חשיב  
לית. תני ר' חייא ים שעשה שלמה מחזיק ק"ג מקוה טהרה, דהניא ורחץ את בשור

לית להו רואין ואומר ר'י לטעמי  
דלית להו רואין ואומר ר'י לטעמי  
דלית להו רואין ואומר ר'י לטעמי  
דלית להו רואין ואומר ר'י לטעמי

**דבר וקשה** דלזו יש למחוק כל צנא  
דרואין אלף נראה שהיה <sup>11</sup> מהפך דברי  
רבי יהודה לרצנן ור"ת מאי פריך  
מרבי אלעאי דילמא כרצנן ס"ל וי"ל  
דלח' מתוקס מילתיה כרצנן דהא  
רחצה ארבעה קאמי' ולרצנן דיה שמהא  
רחצה טפח ואפילו אינה צריכה  
אלף על כרח' כרצני יהודה וס"ד  
דקיס ליה לר' אלעאי דר' יהודה צעי  
רחצה ד' אלף אין צריך שמהא צריכה  
ומשני רחצה ארבעה שאני אלף  
ברחצה טפח צעי ר' יהודה שמהא  
צריכה <sup>12</sup> ומינה קשיא כיון דגם דברי  
רצנן מהפך הוה ליה <sup>13</sup> למימר מילתיה  
ארצנן ולמימר אתנייה רחצה ארבע  
שאינה צריכה כמילתיהו לרצנן  
וגרסה לרצניו תס דרבי יהודה מתי  
ליה אמילתיה לרצנן ואמר ליה רב  
אתנייה רחצה וצריכה כמו צמתני'  
אלף שהש"ס הממין לקדר הגמרא  
זו עד שסיים פלוגמיהו והשתא פריך  
מר' אלעאי דמסתמא הוה כרצנן  
ולפי זה יש להזכיר דאין הלכה כרב  
לקאמר לעיל (ד' יב). אתנייה צריך  
דמעט דהמשנה לא נשנית כמו שהגיה  
וכאן נשנית כמו שהגיה וכן פסקו  
הגאונים וה"ג:

**והאיכא** משוהו. משמע  
שהחשדון מלומנס  
וכן צפ"ק דצ"ג (ד' יד): גבי שני  
טפחים שנשמתינו צלרון ששם ספר  
תורה מונח שיהו צניקפה ששה  
טפחים ופירש חזקיהו דלאנשינו גלל  
נפיש ליה משני טפחים וכן צמר היה  
דמשני צפסר דעורה לתחלתו גללל  
ופריך אכתי תרי צמרי היכי יתיב  
משמע דמלומנס לגמרי וקשיא דאין  
החשדון מדוקדק לפי חכמי המדות:  
כמה

**רבי נסים**  
הדריא לה מחיצה  
שהגדיים בוקעין בה.  
עיקר בירור זה בחוספי'  
לכאמרי והיא הברייתא  
האמורה בזה הפרק הבא  
לבינו, כל שהוא פחות  
מג' צריך יהא בין זה לזה  
לזה ג' שלא ידוקר הגדי  
בבת ראש, וכבר בירורו  
בפרק הוורק במס' שבת.  
אמר אביי ר' יוסי בר'  
יהודה סבר לה כאבונה  
בחדא והיא שמינה  
היתה של קש או שלקנים  
ורואין אותה כאילו היא  
שלמתנת. ור' יוסי בנו  
השוה עמו בזה הדבר כמו  
השוכר בו הברייתא  
בכאן ר' יוסי בר' יהודה  
אומר רואין את העליונה  
כאילו היא למטה. ברוואין

השוו שניהו. ובגובה המבוי יותר מכ' היתה חלוקה ביתין שר' יוסי היה סובר צריך למעט, כי כן אמר ובלבד שלא תהא  
עליונה למעלה מכ' אמה. ור' יהודה אביו היה מכשיר במבוי שבוה למעלה מכ' אמה כרתנן מבוי שבוה למעלה מכ' אמה  
יעמעט, ור' יהודה אומר אינו צריך. ולפי דעתו אפי' עליונה למעלה מעשרים אמה רואין אותה כאילו היא למטה.

הוא שניהו. ובגובה המבוי יותר מכ' היתה חלוקה ביתין שר' יוסי היה סובר צריך למעט, כי כן אמר ובלבד שלא תהא  
עליונה למעלה מכ' אמה. ור' יהודה אביו היה מכשיר במבוי שבוה למעלה מכ' אמה כרתנן מבוי שבוה למעלה מכ' אמה  
יעמעט, ור' יהודה אומר אינו צריך. ולפי דעתו אפי' עליונה למעלה מעשרים אמה רואין אותה כאילו היא למטה.

ע"א א טושי"ע א"ח ס'י  
שקט ספיק י'י  
ב ימיי ימיו מהל' שנת  
הל' יג וטושי"ע סס:  
ע"ב ג מיי"ש שם הלכה כג  
טושי"ע שם ספיק  
כד:  
פ ד ה מיי"ש שם הלכה כד  
טושי"ע שם ספיק כא:  
פ"א ו מיי"ש שם הלכה כה  
טושי"ע שם ספיק כז:  
פ"ב ז מיי"ש שם טושי"ע שם  
ספיק כח:  
פ"ג ח עיין מ"ע כפ"ו  
מ"ל שנת הלכה יג  
טושי"ע שם ספיק ח:  
פ"ד ט מיי"ש שם הלכה כו  
טושי"ע שם ספיק כז:  
פ"ה י מיי"ש שם טושי"ע  
שם ספיק יט:

**תורה אור השלם**  
1. יעשה את דקים מוצק  
עשר באמה משפתו עד  
שפתו עגול סביב וקמץ  
באמה קומתו וקו  
שלשים באמה יסב אותו  
מלכות א ז כג  
2. וקמץ טפח ושפתו  
במעשה שפת כוס פרח  
שושן אלפים בת: ידל:  
מלכות א ז כו  
3. ואיש כי תצא ממנו  
שכתב ורע ורחץ בפנים  
את כל בשרו וקמץ עד  
הקמץ: וקרא טו טז

**מוסף רש"י**  
קורה היצאה. להמיר  
המבוי ומתנה על רוחב  
פחת המבוי מותל לתכל  
זו אינה נמנעת לשני  
המלכות (סוכה יח).  
רשב"ג אומר פחות  
מאביבנה. ר"ש כפ"ל  
ליה לכל דוכתא פחות מד'  
לכודו דמי (לעיל ט סוכה  
כב). רחבה ארבעה  
אע"פ שאינה בריאה.  
אם חסיה קורה ד' טפחים,  
אע"פ שהיא דקה ואינה  
חזקה לקבל אריח כשירה,  
וסוף דתמן צמתני' צריכה  
כדי לקבל אריח, כשאינה  
רחבה ד' טפחים קאמר  
(לעיל ט). וקו שלשים  
באמה יסוב אותו סביב.  
לעשר אמות רוחב שלשים  
אמה היקף (סוכה טז).

**רבי נסים**  
הדריא לה מחיצה  
שהגדיים בוקעין בה.  
עיקר בירור זה בחוספי'  
לכאמרי והיא הברייתא  
האמורה בזה הפרק הבא  
לבינו, כל שהוא פחות  
מג' צריך יהא בין זה לזה  
לזה ג' שלא ידוקר הגדי  
בבת ראש, וכבר בירורו  
בפרק הוורק במס' שבת.  
אמר אביי ר' יוסי בר'  
יהודה סבר לה כאבונה  
בחדא והיא שמינה  
היתה של קש או שלקנים  
ורואין אותה כאילו היא  
שלמתנת. ור' יוסי בנו  
השוה עמו בזה הדבר כמו  
השוכר בו הברייתא  
בכאן ר' יוסי בר' יהודה  
אומר רואין את העליונה  
כאילו היא למטה. ברוואין

השוו שניהו. ובגובה המבוי יותר מכ' היתה חלוקה ביתין שר' יוסי היה סובר צריך למעט, כי כן אמר ובלבד שלא תהא  
עליונה למעלה מכ' אמה. ור' יהודה אביו היה מכשיר במבוי שבוה למעלה מכ' אמה כרתנן מבוי שבוה למעלה מכ' אמה  
יעמעט, ור' יהודה אומר אינו צריך. ולפי דעתו אפי' עליונה למעלה מעשרים אמה רואין אותה כאילו היא למטה.